

Tritikálé-világkonferencia Szegeden

Május 23–27. között tartották Szegeden a Gabonakutató Nonprofit Kft.-nél a IX. Nemzetközi Tritikálé Szimpóziumot. Az eseményre több mint száz szakember, főként nemesítő és kutató érkezett a Tisza parti városba, ahol Bóna Lajos igazgató üdvözölte a vendégeket. A plenáris előadáson megjelent és tájékoztatót tartott Feldman Zsolt, az FM agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára. Az ötnapos tanácskozást az Eucarpia Gabonaszekciójával közösen tartották, amelynek elnöke, Andreas Börner külön is köszöntötte az egybegyűlteket. Szintén részt vett a szimpóziumon Geert Haesaert, a Nemzetközi Tritikálé Szövetség belgiumi elnöke is.

A IX. Nemzetközi Tritikálé Szimpózium házigazdája, Bóna Lajos igazgató emlékeztetett rá, hogy ennek a rendezvény-sorozatnak több évtizedes hagyománya van. Általában négyévente hívják össze, és hazánkban először tartották meg a szimpóziumot. A vendégek harminc országból érkeztek, a világ minden tájáról. Ezt azért fontos megjegyezni, mert a tritikálé a köztudatban európai növényként szerepel – a legnagyobb termelői a lengyelek, a franciák, a németek, a belgák, a magyarok –, pedig újabban erőteljesen terjed a köztermesztésben ez a növény Mexikóban, Kínában, Ausztráliában és Észak-Afrikában is.

A mostani tanácskozáson a tritikálé nemesítésének, termesztésének, tápanyagellátásának, növényvédelmének és hasznosításának minden részletével foglalkoztak az előadók.

Ha valaki az előző őszön elküldte a fajtáit, azokat Szegeden elvetették a fajtakisérletben. Így 59 tritikálét láthattak egymás mellett a világ minden tájáról. Külön csoportban tárgyalták a növény genetikai, genomikai lehetőségeit, vizsgálták a csíraplazma-kollekcióját, és viszonylag sok kutató foglalkozott a növény hasznosíthatóságával. Sokféle célra lehet felhasználni: van, ahol a szociális élet részét képezi,

másutt élelmiszernek és állati takarmánynak hasznosítják. Az utóbbi időszakban egyre nagyobb mértékben foglalkoznak a tritikálé zöldtakarmánnyal és tömegtakarmánnyal való felhasználásával, különösen a szarvasmarhatartásban. Ná-

A tritikálé tanácskozás elnöksége: Andreas Börner, Geert Haesaert, Feldman Zsolt és Bóna Lajos

lunk is hasonló a helyzet, a legújabb hazai kutatások erőteljesen ebbe az irányba mutatnak.

A szimpózium meghatározó színfoltja volt, mikor megemlékeztek a száz éve született Kiss Árpádról, aki hazánkban először állított elő a köztermesztés

Feldman Zsolt a magyar agrárgazdálkodásról, az agrárkutatóról és annak innovációs rendszeréről tartott angol nyelvű tájékoztatót a nemzetközi közönségnek. Mint elmondta, hazánk 9,3 millió hektárjából 7,4 millió hektár alkalmas valamilyen mezőgazdasági művelésre, amivel Európa éllovasai vagyunk. Szántóföldi növénytermesztéssel 4,3 millió hektáron foglalkozunk. Az Európai Unióban belül mi termeljük a kalászos gabonák 4,1, a kukorica 8,9 százalékát. A 2015-ös agrárkibocsátásunk 26,2 százalékát cereáliák tették ki. A tritikálé vetésterülete 2011-ben elérte, sőt meghaladta a 100 ezer hektárt, az össztermése pedig 346 ezer tonna volt. Tavaly már 128 ezer hektárról takarítottunk be 510 ezer tonna tritikálét. Búzából az ötéves átlagunk hektáronként 4,5 tonna, a tritikálé ötéves átlagtermése pedig megközelíti a 4 tonnát.

Az Európai Unióban a vetésterület 5,2 százalékát foglalja el a tritikálé. Meghatározó termelők a franciák, a lengyelek, a németek, a spanyolok és a románok. Magyarországon a tritikálétermesztés 1991-ben teljesen megszűnt, de újabban folyamatosan növekszik, és az elmúlt évben már meghaladta az 500 ezer tonnát. Hazánkban összesen 24 ezer gazdálkodó 128 ezer hektáron foglalkozik a növényvel. Érdekes adat, hogy a tritikáléval hektáronként átlagosan 92 ezer forintos nyereséget érünk el, amit megelőz a kukorica 133 ezer forinttal és a búza 99 ezer forinttal, de mögötte van az őszi árpa 85 ezer forinttal és a tavaszi árpa 80 ezer forinttal hektáronként. Mi összesen 17 tritikáléfajtát termesztünk, az EU-ban több mint háromszázat. Végezetül Feldman Zsolt felhívta a jelenlevők figyelmét arra, hogy Magyarország vetőmagtermesztő nagyhatalom: évi 120-130 ezer hektáron 721 millió euró értékű különböző vetőmagot állítunk elő. Ezzel a világrangsorban a tizenegyedik, az európai rangsorban a harmadik vagyunk.

számára tritikálét. Híres fajtája volt a Bókoló, de később az egész kutatást be kellett szüntetni, a nemesítési anyagot pedig átadtuk a lengyeleknek. Mivel a klímaváltozás miatt napjainkban a tritikálé szerepe – főleg stressztűrése miatt – egyre jobban felértékelődik, nyugodtan kijelenthetjük, hogy Kiss Árpád évtizedekkel megelőzte kora gondolkodását.

A tritikálé még nagyon fiatal növénynek számít. A búza és a rozs keresztezéséből állítják elő, és mindkét ősnének legjobb tulajdonságait viszi tovább – igaz, ehhez szükség van a kutatók közreműködésére. Különlegesen jó az alkalmazkodóképessége, főleg a szárazabb régiókban vagy száraz évszaktokban. Értékes fehérjéket, rostokat és fontos nyomelemeket tartalmaz (P, Ca, Mg, Zn). Ez alapján kijelenthető, hogy mind az emberek, mind az állatok számára egészséges élelmiszer és takarmány. Az ellenálló képessége is jobb, mint két őséé, bár ahogy nő a vetésterülete, megjelennek a betegségei is. Idén egyes tritikáléfajtákon lisztharmattal és sárgarozsdával lehetett találkozni. A költségtakarékos gazdálkodásnak azért lehet mégis a növénye, mert erős gyökérzete mélyre hatol, így fölveszi a mélyre mosódott tápanyagokat is.

AVAR-